ԹՎ ՏԵՂԻ 3787 (Ն. Տ.) 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1896 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1896 4 ԲԼԻՊԻԼ, ԱԽԲՐ 1314 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՀԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه ده غلطه آره‌وك غزه‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Զգօդային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամական արժէք	150
» » Վեցամեայ » »	75
» » Եռամեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան ֆրանկ	56
» » Վեցամեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Դատառաց թղթատարի ծախքը վիճակեալ Դրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հեռեւեալ տան տպագրական մեքանաներով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Բ

Ամերիկայի և Աւստրալիոյ մէջ, որոնք միշտ առաջնութիւն ունին՝ իբրև նոր երկիրներ, կը տեսնուին կին-վաստակաւորներ, և ինչ որ աւելի զարմանալի պիտի թուի, կին-երէցներ։ Շիքագոյի ցուցահանդէսին մէջ, Պէնսիլվանիէի օրը, կնոջական համաժողովին անդամուհիները սրահ մը համախմբուեցան կրօնական արարողութիւն կատարելու. աղօթքները կարդաց մանկամարդ օրիորդ մը՝ երիցուհի միաղաւան Եկեղեցւոյ և քարոզը խօսեցաւ բողոքական Եկեղեցւոյ հովուհի մը։ Այդ կրօնաւորուհիներուն եռին, որոնք իրենց շրջազգեստին վրայէն կը կրէին եկեղեցական հագուստը,— սև լայն ռինգ մը,— նստած էին տասնըմէկ կին. հովիւներ, կանոնաւորապէս ձեռնադրուած, որոնց մէջ կային սեւամորթներ ալ։ Ամերիկայի մէջ շատ լաւ աչքով կը նային այս կիներուն որոնք՝ իրենց հոգեւորական պաշտօնով՝ կիշնեն ընկերութեան ստորին խաւերուն մէջ ըսփոփանք նուիրելու ուր որ կը պակսին լոյս և երջանկութիւն։ Արդէն, ամեն ժամանակ, իրենց սեռին իրաւունքներուն տեր կեցող կիները մարդասիրական գործերով զբաղին իրենց ազգ պարտականութիւն սեպած են։ Ասոնց մէջ յիշատակելի են՝ Սէն-Լազարեն կլոր կիներուն պաշտպան ընկերութիւնն ի Փրանսա. ժուժկալութեան միութիւնը 1874ին կազմուած Ամերիկա ուսկից 1877ին տարածուեցաւ նաև Անգլիա և Սկոտիա։ Այս միութիւն, որու նախաձեռնութեան պատիւը միմայն կիներու կը պատկանի, ամերիկեան քաղաքներու նահանգներու մէջ պարտաւորիչ դարձուցած է հակալքոլական դասախօսութիւնները նախակրթարաններու մէջ, որպէս զի տղան կանուխէն գիտնայ ոգելից ըմպելիներուն աղետալի վնասները։ Այս դասեր կաւանդուին այժմ տասներկու միլիոն տղաքներու, իւրաքանչիւր դպրոցի մէջ պատի ընդարձակ քարտէսի մը առջև ուր «անժուժկալ» նահանգները սև բիծերով նշանակուած են որոնց մէջտեղ իրենց ոգիտակութեամբ կը փայլին «ժուժկալ» կամ «հակալքոլական» նահանգները։ Բարեգործ կիներու այս բոլոր ընկերութիւններ իրենց հոգածութիւնն ու խրնամքը կը կարկաւեն դժբաղդ մանկութեան, աղքատ ծերունիներուն, հիւանդներուն, տառապողներուն։ Կը մտնեն անկելանոցները, հիւանդանոցները, միևնոյն ժամանակ օրէնքին աջակցութիւնը հայցելով իրենց մարդասիրական գործին ընդարձակմանն համար, և այս պատճառով բանակցութեան մէջ են թատրական և ուրիշ կարգ մը ժողովներու հետ՝ սկզբունքներ քուէարկել տալու համար։

Զարմանալի չէ ուրեմն որ այս կիներ մտածած ըլլան նաև խորհրդարաններու առջև հանել իրենց համար էական հարց մը. կնոջ կացութիւնն հանդէպ քաղաքային օրէնքին։ Աժուռնացեալ կինը եթէ հարուստ է՝ կը պահանջէ որ իր ինչքերը մատակարարելու և ըստ կամս գործածելու իրաւունք ունենայ. բայց, հարուստ կամ աղքատ, արհեստ մը ունենալու և զայն ազատօրէն գործադրելու արտօնութիւն կը պահանջէ։

Այս տեսակէտով, զանազան երկիրներու օրէնսդրութիւններն անքան կը տարբերին իրարմէ որ անկարելի է ճշդել, առանց մանրամասնութեանց մէջ մոլորելու, թէ մինչև հիմա կիները ինչ ձեռք բերած են և դեռ ինչ կը մնայ։ Քանի մը օրինակներ միայն. Փրանսայի մէջ, նորահատատ օրէնք մը կ'ապահովէ կնոջ՝ իր վաստակին ազատ գործածութիւնը։ Անգլիոյ մէջ, 1882ին, օրէնք մը քուէարկուեցաւ որուն համեմատ՝ ամուսնացած կինը ազատօրէն կրնայ տրամադրել իր ստացուածքն ու եկամուտները, առանց կանխաւ այս պարագան նշանակուելու ամուսնական պայմանագրին մէջ։

Անգլիոյ օրէնսդիրները չէին ուզած անշուշտ որ երկար ատեն չարտունակուին այս տեսակ տրամադրութեան մը չգոյութեան երեսէն գործուած զեղծումները, որոնցմէ՝ ի միջի այլոց՝ այնքան նեղուած էր տիկին Պիչըր-Սթօու, Աշխարհի Թվոյի հեղինակուհին, Ամերիկայի մէջ, հին օրէնքներուն օրով։ Այդ նշանաւոր կին որ իր գրչին աշխատութեամբը կը հոգար առանին բոլոր ծախքը, ցաւով կը տեսնէր իր ամուսնին կոպտութիւնքը իրեն նկատմամբ. այդ մարդ կը գրպանէր կնոջը գրքին վաճառումէն գոյացած բոլոր գումարները։ Թերեւս այս պարագան ալ մեծապէս նեղդրած ըլլայ տիկին Պիչըր-Սթօուի վրայ՝ այնքան եռանդով պաշտպանելու իր ստանձնած դատը։

Սեպտեմբերի վերջը Պէրլինի մէջ գումարելի կիներու համաժողովին վճռաբանութիւնները առիթ պիտի ընծայեն՝ քիչ մը աւելի ընդարձակօրէն խօսելու կիներու մասին հաստատուած զանազան օրէնսդրութիւններուն վրայ։ Այդ համաժողովին խորհրդածութեան նիւթ պիտի ըլլայ մասնաւորապէս գործաւորուհիներու թոշակի խնդիրը որ կը գրաւէ արդէն Եւրոպայի ու Ամերիկայի մարդասէր տիկիններուն ուշադրութիւնը։

ԳԻՈՐԳԵԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆ

Ճեմարանի տեսուչ Մ'նդ. Պ. Կոստանեան ապաքինած լինելով Վիեննայում, մտադիր է մի քանի շաբաթ անցընել Աբասթումանում կազդուրուելու համար և ապա շտապել օգոստոսի վերջերին իւր պաշտօնավայրը, որպէս զի անձամբ վերահսկէ ընդունելութեանց քննութիւններն։—Ցանկալի է որ Ճեմարանի բարեկամները, մանաւանդ թէ նորա խնամքը վայելած անձինք, աշխատեն ամեն կերպ առաջնակարգ ընդունակութեան տեր, բարբարոյ, ուշիմ և ձգտեղ աշակերտներ ուղարկելու առաջիկայ ուսումնական տարուայ համար. արդէն մի օրէնք ուսումնավարում ապաստանարան ունեցողներն, ինկատ առնելով այն մեծ կարիքը, որ բաղմաթիւ պատանիների կտրեպէ ճեմարան դիմելու, չչարժին իրենց տեղերից. հրատարակուած կանոններին անհամապատասխան, հատակին անցած, ընդունակութիւնից զուրկ և անպատրաստ պատանիներ զուր տեղը ճանապարհի նեղութիւնները յանձն չառնեն։ Ճեմարանի վարչութիւնը ըստիպուած պէտք է լինի խիստ ընտրութիւն անել։

* * *

Այս ամառուայ արձակուրդին ճեմարանի գրեթէ բոլոր սաներն ազատութիւն ստացան իրենց ծնողաց կամ բարեկամների մօտ գնալու, այնպէս որ միայն շուրջ 30 հոգի մնացին՝ հեռաբնակներից։ Սոցանից 4 հոգի ժամանակաւորապէս Խծկոնից վանքն (Բէշքիլիսէ) ուղարկուեցան, 3 հոգի Սեան, իսկ հինգ հոգի տկարներ Բիւրական ամրանոցում են այժմ կազդուրուելու համար։— Այսօր 23ին Տեսչի օգն. կարապետ վարդապետի առաջնորդութեամբ այստեղ մնացածներն եռօրեայ ճանապարհորդութիւն արին, դէս ուրքով դէս կառքով, դէպի Բիւրական, այցելելով շրջակայ նշանաւոր վանքերը՝ Մողնի, Յովհաննավանք, Սաղմոսավանք, և Լազարավանք ու Փարպի գիւղերը։

(Աղթարար)

ՆԱՄԱԿ ՎԻԵՆՆԱՅԷՆ

ՀԱՅՈՒՄԻՍԱՆՆ ԲԱԳԴԷՐ

Բ.

Փոքրիկ գուռ մը կը բանամ, գոլը երեսս կը դարձնէ, չուշ առնել հագիւ կարելի է։ օդային բարձրի է 35 40° բառեխառնութեան. երկար չեմ մնար այստեղ, նոր գիւտեր ընելու կերթամ. հետաքրքրութիւնս վարկեան առ վարկեան կաւելնայ։ Փոքրիկ գոներ կը բացուին աջ ու ձախ, ետ ու առաջ, ամեն ուղղութեան։ Մին օդի բաղնիք է, միւսը շոգիբաղնիք, մին ըմբարան, միւսը ցնցարան։ Առաջնոյն մէջ տաք օդը բաց խողովակներէ չարունակ կը վչէ, որոյ առաջ մարդ մարմնոյն ամէն չարժումներ կուտայ ըստ հաճոյս զովանալու համար։ Շոգիբաղնիքի մէջ չոգիի ամպերէն խոլ մթութիւն մը կը տիրէ, լուսոյ նշոյլ չկայ. ստիպուած է մարդ ամէն ինչ առաջարկի գտնել և ի՞նչ է այդ գտնելիքը — միայն նոյն պաղ ցնցուղը. թերեւս 40 աստիճանի բարեխառնութեան մէջ։ Պատի ուղղութեան չմնուած են ատաղձաներ կազմածներ, որոնցմով կարելի է մինչև առատաղ բարձրանալ ուր ջերմութիւնը ապահովապէս աւելի բարձր է։ Ուրիշ սենեակ մը արդէն դժոխական տաքութիւն ունի, ջերմաչափն 50 աստիճանէն (Հ.) վար չիջնար. ոտքի վրայ կենալ այդտեղ անկարելի է. բաղկաթոռները կը հրաւիրեն զքեզ հանգիստ առնելու և այդ մթնոլորտի ազդեցութիւնն ևս ունենալու։ Պահ մը ևս այդտեղ կը կենամ, վայելելով պաղ ջուրն որ սենեկի մի անկիւնէն կը հոսի։ Ամէն անցքի, ամէն անկիւնի մէջ պաղ կամ եղկ ջրի ցնցուղը պակաս չէ. տաք ցնցուղ երբեք չկտնուիր։

Մի ուրիշ մասի մէջ եմ. այդտեղ կը չբերեն մարմինս, կը լուանան խնամով, և այս բոլոր յոգնութեան փոխարէն չնորհակալութիւն մը կը նեռեմ միայն և 6 գահեկանը ամէն անգամ մէտս կուգայ։ Բաղնիքի ամէն մասերէն անցնելէ ետք՝ ահագին սրահ մը կը հանդիպի ուր երկու պաղ ջրի լողարաններ կը հրապուրեն զիս. ակամայ կը նետուիմ մէկէն միւսը մէջ և զուրս կուգամ վանդակաւոր ցնցուղի մը առաջ. ներս կը մտնեմ, ոտքիս ճնշումը բառական կը լինի ցնցուղը գործունէութեան մէջ դնելու։ Վանդակի ամէն կողմերէ ջուրը կը ցնցղի վրաս. ալ կը տեսնեմ թէ մարմինս իր հանգիստը գտած է, թէեւ կուգեմ աւելի երկար մնալ, սակայն մթնոլորտիս անհանգիստ կընէ զիս։

Ելքին մօտեցած եմ, ամէն բանէ թափուր, միայն սենեկիս բանալին բոխ մէջ ամուր բռնած. ծանրաքայլ առաջ կերթամ։ Սպասաւոր մը կը սրբէ մարմինս, ուրիշ մը չապիկ մը կը ձգէ վրաս, հագնելու նեղութիւնը ինձ թողով։ Կը հրաւիրեն զիս նստիլ բազմոցի մը վրայ, ուր կը սրբեն տարերս, հովթափներ կը հագցնեն և զիս այս վիճակի մէջ ձգելով կերթան իրենց փութկոտ հոգածութիւնը ուրիշներուն ցոյց տալու։ Իսկ ես՝ չապկիս մէջ՝ պատյան կընեմ ընդարձակ վառարան սրահին շուրջը. լրագիրներու դէպին առաջ հաճելի ժամանց մը կունենամ և բազմոցի մը վրայ ընկողմանած անհամբեր կսպասեմ թէ ե՞րբ կարգը ինձ պիտի գայ ոտքիս մաքրել տալու՝ դէթ յիշատակի համար։ Վերջապէս այդ աշխատանքն ևս մոտէն կը տեսնեմ՝ ոտքերուս վրայ. այլ փոխանակ դիմացինիս, իմ համբերութիւնը կը հատնի. կը խնդրեմ չուտով վերջ տալ գործին, իսկ նա անդադար կը կտրէ, կը չմէ, կը փչէ և ինչ որ պատիւ չբերեր ոտքիս, կարձեմ աւելի քան տասն տեսակ գործիք կը փերցնէ, կը դնէ։ Մի ուրիշ կողմ ապրիչի գործունէութիւնը կը տեսնեմ, այլ չեմ ուզեր մօտենալ անոր, որովհետև կը կարծեմ թէ օրը արդէն տարաժամած է։

Դէպի խցիկ՝ վերադարձս կը լինի հարկաւ առանց նոր փորձութեան, հետեւաբար այդ մասին առանձին գրելիք մը չունիմ։ Մեկնելուս ժամանակ չինութեան մի մասին մէջ կը տեսնեմ պատուաստի գործողութեան յատկացեալ ընդարձակ սրահ մը որ թէև ուշադրութիւն կը գրաւէ, այլ մուտքը այդ պահուն անկարելի լինելուն դժբախտաբար ոչինչ կրնամ գրել։

«Հռովմէական բաղնիքը» թէև չզբաղուիր Վիեննայի տեսնելու արժանի բաներու ցուցակին մէջ, այլ ըստ իս անոր այցելութիւնը չհեկանութենէ զուրկ չէ, մանաւանդ թէ մուտքի վճարումը խիստ համեստ, կարելի է ըսել չափազանց համեստ է՝ բաղդատմամբ այցելուին ունեցած ամէն կերպ օգուտներուն։

ՈՒՂԵՒՈՐ

ԱՆԳԼԻԱՅԻ վիճակագրի մը գրնութեանց նայելով, Անգլիոյ մէջ մահերու թիւն ըզգալապէս պակսելու վրայ է. 1871էն 1880, մեռնողներու համեմատութիւնն էր 1000ին 21.3. իսկ 1881էն 1890. 1000ին 19.0ի իջած է։ Մասնաւորապէս քառասունրհինգ վախճանիդ տարեկան անձերու մէջ մահուան դէպքերը կը նուազին։ Վիճակագրութեան հեղինակն այս երեւոյթը կը վերագրէ առողջապահական պայմաններու բարւոքման ինչպէս նաեւ բժշկական դասախօսութիւններուն որոնք կը կատարուին ժողովրդեան ամեն դասակարգերուն։

* * *

ԷՔՔՈՐ ՄԱԼՕ, Ֆրանսացի ծանօթ վիպասանը, որ քանի մը տարի առաջ յայտարարած էր թէ ա՛լ չի պիտի գրէ, իր յիշատակները հրատարակելու վրայ է։ «Բարին իսկական նշանակութեամբ յիշատակներ չեն ասոնք. բուռ է Ընդանէլոյ-ին հեղինակը, այլ կերպով մը իմ վէպերուս մեկնութիւնը, ինչպէս բրած է Ալֆոնս Տօսէ իրենցներուն համար։ Իմ բոլոր գործերս ալ իրական կեանքէ քաղուած ըլլալով, կուգեմ ընթերցողներուս բացատրել թէ ինչ պարագաներու մէջ գրուեցան անոնք, ինչպէս նաև երեւան հանել անուններն անձերուն որոնց պատկերը ուրուագծած եմ։ Ամեն բան չի պիտի ըսեմ սակայն, վասն զի անոնց մէջ կան որ կապրին տակաւին ու կրնան նեղանալ։ Իմնոր հաւատս կուղղուի վէպերուս ընթերցողներուն որոնք կրնան համոյք ղալ այդ դիմակներու վար առնուելէն»։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԲԻՒՐԵՂԱՑՈՒՄՆ

[Վերջին մաս]

Բայց ինչ որ ըսինք prismatique ծծումբին նորեր եւ կրնանք ըսել octaèdrique ծծումբին համար, տարբերը octaèdrique բիւրեղները 110° պիտի տեսնես որ բիւրեղներուն փայլունութիւնը պիտի անհնար, խառնիչնը նուազի, վերջապէս octaèdrique ծծումբը prismatique ծծումբի պիտի փոխուի։ Ուրեմն ի՞նչ կրնանք հետեւցնել ասկից. Թերեւս բիւրեղացեալ ծծումբին հիւլէները երկու տարբեր դիրքեր կրնան առնուլ որոնց բարեխառնութիւնը տարբեր է։ 110°ի մէջ ծծումբին հիւլէները պիտի խառնան իրարու հետ կազմելով հատուածաձև ծծումբը մինչեւ սովորական բարեխառնութեան մէջ՝ octaèdrique ծծումբը։

Զարմանալի. Ռօմպօէտրիք գրութիւն։ Այս ձեւին մէջ կը տեսնենք թէ հատուածակողմը վեցանկիւն մըն է ուր չորս առանցքներ կան երեքը նման ու կը շիռնեն 60° անկիւններ երկուք առ երկուք, մինչ դեռ չորրորդը ուղղահայեաց դիրք մը ունի առջի երեք առանցքներուն կազմած մակարդակին նկատմամբ. այս կերպ բիւրեղացման իբր օրինակ ունինք բիւրեղացեալ ժայռերէն քուարցը։

Հինգերորդ գրութեան մէջ կը հանդիպինք հատուածակողմի մը որուն խարիսխը չեղ տարբանկիւն մին է. այս ձեւին մէջ երեք առանցքները կազմուած են խարսխին տարամիտներէն և կողմնակի եզրերէն։ Այս երեք առանցքներէն երկոքը ուղղահայեաց մնալով իրարու վրայ և Գ.ը առաջի երկուքին կազմած մակարդակին նկատմամբ չեղ է։ Այս գրութեան կը վերաբերի ծծումբին երկրորդ բիւրեղացումը որ տեղի կունենայ 110° բարեխառնութեան մէջ։ Վերջապէս վեցերրորդ գրութիւնն է ծուռ հատուածակողմը զուգահեռական խարսխով որուն մէկ պարզ ձեւն է երկուաչափական parallélipipède որուն երեք առանցքները զուգահեռական են պատկերին հարթութեան կամ ուրիշ խօսքով այս ձեւին առանցքները չեղ են և անհաւասար։ Բիւրեղացեալ մարմիններէն ամենէն թանկագինը ու ազնիւը ադամանդն է որ կը վերաբերի կանոնաւոր գրութեան, այսինքն Ա. և Բ. ձեւերուն։ Ադամանդի բիւրեղները երբեմն 8. 24 և կամ 48 մակերեսներ կ'ունենան։ Այս բեղեղները կընան բոլոր անգոյն, գեղին, վարդագոյն և կանաչ և երբեմն ալ սև. սակայն սև ադամանդը անթափանց է։ Փայլուն ադամանդի բիւրեղները կրնան նոյն իսկ լոյսը ցոլացնել իրենց ներքին մասին մէջ իսկ, և անոր զանազան քմահաճոյքներ ցոյց տալ. այդ պատճառաւ է որ ադամանդը այնքան թանկագին է և հարուստիցս։ Բիւրեղացած ածուխը սատիկ տարութեան ազդեցութեամբ կայրի և կ—ածիՆի կը վերածուի։ Ադամանդի այս այրումը տեղի կ'ունենայ եղեկտրական կայծերու շնորհիւ։

* * *

Ադամանդի մը գինը համեմատական է իր կերպարին (քրքաթ) քառակուսիներուն հետ։ Նշանաւոր ադամանդներն են՝ Regènt որ Փրանսայի կը վերաբերի. 137 կերպագ կը կշռէ, գինն է 2.500.000 ֆրանք։ Kohi Noorը որ Անգլիոյ կը վերաբերի և կը կշռէ 103 կերպագ։ «Հարաւայինը» 125 կերպագ կը կշռէ և 1855ի ցուցահանդէսին մէջ կը փայլէր։

Աշնարհի առաջին ադամանդը կը պատկանի Պռազիլիոյ ռազայնի. ծանրութիւնն է 300 կերպագ. ասկից վերջ կուգան Մոնկոլի ադամանդը 279 կերպագ ծանրութեամբ, Ռուսիոյ ադամանդը՝ 139 կերպագ. իսկ Թոսքանայի մեծ գլխինը 129 կերպագ։

Բիւրեղացման երեւոյթը որ պարզ ածուխին միլիոններ արժէք տալու կարողութիւնը ունի՝ քիմիագէտին աւելի ուրիշ օգուտներ կը նուիրէ։ Բիւրեղացմամբ՝ քիմիագէտը իր պատրաստած մարմինը օտար հիւթերէն կը զտէ կը մաքրէ։

Այսպէս ազբարակի պատրաստութեան մէջ կը տեսնենք որ ազբարակը խառնուած կ'ըլլայ երբեմն ագի հետ ուրիշ զատելու համար ազբարակը եռացած ջրոյ մէջ կը լուծեն ու պաղեցնելով կը բիւրեղացնեն։ Բայց մէկ անգամէն որովհետեւ չենք կարող բոլորովին մաքրել ազբարակը, այս փորձը կրկնելու պէտք կայ մի քանի անգամներ։ Վերջապէս ամէն մարմին կրնայ բիւրեղանալ, իբրեւ առեալ ռեփիններեր և մի քանի քիմիական բաղադրութիւններ։ Բիւրեղացման երեւոյթը անուղղակի կերպով կապացուցանէ մեզ թէ բնութեան մէջ նիւթը կայուն վիճակ մը չունի, այլ միշտ ձեւափոխութեան մէջ է որուն համար Տարվին այնքան ատեն աշխատած է։

Վ. Ե.

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔԻ»

ՎԱՐԺԱՊԵՏԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

(ՊԱՏԿԵՐ՛ՄԸ)

— Թա՛ք, թա՛ք։

Դուռը կը բացուի և վարժապետը ներս կը մտնէ, Աշխէն, տանտիրոջ աղջիկը, կը վազէ հօրը քով և կիմացնէ վարժապետին գալուստը։

— Աղջիկս, հարցո՛ւր, նայէ ի՞նչ կուզէ։

Աշխէն մօտենալով վարժապետին որ զբաղած ներսի կողմը, ոտքի վրայ, կըսպասէ, կը հարցնէ.

— Ի՞նչ կուզէք։

— Աղային հետ տեսակցութիւն մը կը խնդրեմ։

— Հա՛յրիկ, տեսակցութիւն մը։

— Հոս մաղազա՞ է, վաղը Թող խառնութ գայ նայինք այդ պատմէն կայ նէ կուտամ, հէմ, հասկցիր նայէ, ուզածը պատմա՞ է թէ ուրիշ խումաշ մը։

— Բայց, հա՛յրիկ, անոր ուզածը...

— Բեղի ի՞նչ կըսեմ կոր նէ դուն անանկ ըսէ իրեն։

Աշխէն դուրս կելլէ ու հօրը կամքը կիմացնէ վարժապետին։

Մկրտիչ, վարժապետը, որ ստրին մատուռներուն կոխելով կամաց կամաց կերթեւեկէր գաւիթին մէջ, յանկարծ կանգ առաւ՝ պեռը ոլորելով ծխախոտէն դեղնած մատերուն ծայրովը։

— Հայրս կըսէ որ վաղը մաղազան հըրամէք և ձեր ուզածը հոն նայիք։

— Տէ՛ր Աստուած, ի՞նչ փորձանքի հանդիպեցանք, ըսաւ Մկրտիչ մտքէն, որ դառնալով աղջիկը, քոյրս, իմացո՛ւր ապային որ ուզածս խումաշ չէ, տեսակցութիւն է։

— Ըսի, այդպէս պատասխանեց։

— Ըսէ՛ որ ձեղ տեսնել կուզէ։

Աշխէն չհամարձակելով երկրորդ անգամ հօրը ներկայանալ, վանտրով որ կը յանդիմանուի, գնաց ուրիշ սենեակ մը և սկըսաւ իր գործովը պարապիլ։

Մեր վարժապետը քիչ սպասեց, շատ նեղացաւ, ոտքը գետինը զարկաւ, բայց չհամարձակեցաւ նշան մը տալ թէ կըսպասէր ինք. մէկն ալ դուրս չէր ելլեր առնէն։

* * *

Կէս ժամ կանցնէր այսպէս, երբ ուրիշ մը դուռը զարկաւ, վարժապետը բացաւ դուռը ու ներսէն դեռ մէկը դուրս չելած, արդէն մեր Նորկը ներս կը մտնէր։

— Ո՞վ բացաւ դուռը, հարցուց Աշխէն։

— Երիտասարդ մը, որ խնդրեց ինձմէ իմացնել ձեղի թէ դեռ կըսպասէ ինք, ոտքի վրայ։

Աշխէն դուրս ելաւ և.

—Վարժապե՛տ, ըսաւ, հայրս կը քնանայ, քիչ մըն ալ սպասցէք։

—Գոնէ աթոռ մը բերէիք։

Աշխէն աթոռ մը բերաւ և հրամցուց վարժապետին որ նստաւ։

Անցաւ ժամ՛մընալ ու հիւրը ելաւ որ մէկնի, տանտէրն ալ հանէն մինչեւ դուռը եկաւ և յուղարկեց զանի։

—Դեռ կըսպասէ՞ք կոր, Մկրտիչ։ բայց ըսի թէ վաղը մաղազան Թող գայ, չըսա՞ ձեղի աղջիկը։

—Այո, բայց ...

—Բայց մայց չկայ, ինչո՞ւ խօսք չեն հասկնար աս կարդացողները։

Մկրտիչ դուրս ելաւ, ողջունեց խօսակիցը որ արդէն կանակը դարձուցած կը հեռանար։

Երկրորդ օրը աղային հրամանին համեմատ վարժապետը մաղազան գնաց. տրուեան սրտով ու զողղոջ քայլերով ներս մտաւ, բարեւեց, բայց պատասխանող չեղաւ։

Թանութին աչկերտը միայն մարդապարութիւն ունեցաւ իր նախկին ուսուցչին տեղ մը ցուցնելու որ նստի. բայց անիկա նստելու կը քաշուէր։

Բանի մը յաճախորդներ եկան դացին, բանի մը բարեկամներ եկան, խօսեցան, խնդացին մեկնեցան, դեռ վարժապետը կըսպասէր։

Աղան ելաւ վերջին հիւրի մը հետ սրճարան մը գնաց՝ հոն իրենց սպասող բարեկամներուն հետ որոշելու թէ յառաջիկայ կիրակի ո՞ւր պիտի երթան պտոյտի։

Վարժապետը այս ամենուն վրայ քիչ մը բան իմացած էր արդէն, քիչ առաջ տեղի ունեցած խօսակցութեանց ու կոչտ ծիծաղներուն մէջ, իսկ իր աղիքները անոթութենէ կը գալարէին և բերանին ջուրերը կը վազէին այն ապագայ համադամներու հոտոյնը ու համովը, որ պիտի զարդարէին կիրակնօրեայ մեր ջոջերուն սեղանը։

—Մարա՛ի, ըսաւ վարժապետը աչկերանն, ե՞րբ կուգայ աղան։

—Ո՛վ դիտէ, կամ կուգայ կամ չիգար հիմա անոնք սրճարանէ ճաշարան, ճաշարանէ սրճարան կը պտտին ու կը պտտին։

—Վաղը առտու ե՞րբ գամ որ գտնեմ զիրքը։

—Առտուն ժամը մէկին եկուր։

—Խիստ կանուխ չը՞լար, մի՛ գուցէ բարկանայ։

—Է՛, երեքին եկուր։

—Շատ ազէկ, մնաք բարով, ըսաւ և հեռացաւ։

* * *

Երրորդ օրը նորէն վարժապետն է կը ներկայանայ ժամը ճիշդ երեքին, որպէս թէ ժամադրութիւն ըրած ըլլար։

—Բարեւ, էֆէնտի՛ս։

Մարդը որ նստելիք կը քրքռացնէր, հա՞դիւ պատասխանեց։

Վարժապետը անձայն կեցաւ. երբեմն երկար և ուժով չունչ մը կառնէր իմացնելու համար թէ կը սպասէ։

—Էֆէնտի՛, ըսաւ վերջապէս ճարահատած, ինծի պատասխան մը տայիք։

—Ի՞նչ կուզես։

—Ամսական, հօթն ամիսէ վարա չենք առեր, մենք ի՞նչով պիտի ապրինք.

—Տա հովանոցդ տեսա՞ր, աչքս կը մտնէ կոր. դուք ի՞նչ արժանիք ունիք առանց, մա՞րդ եղաք. մէկայ ընկերդ ալ անցած օր պատոն է առեր ձեռքը, պիտի լուայի դինքը, չտեսնելու զարկի. չարքիր անգամ մը միա կառնէք, ամիսը մէկ անգամ՞մը ինչուան հերիք չէ, չկպնած ալ դէմն նստեր երեկ սիկառ կը ծխեիր կոր, վարա չունիք նէ մի ծխէք տէ հաց առէք կերէք։

—Բայց, էֆէնտի, ես քեզմէ խրատ չեմ ուզեր՝ այլ իրաւունքս, հօթը ամսական կուզեմ, չտա՞ս.

Այսչափ համարձակութիւն վարժապետի մը բո՞վ, հանդուրժելի՞ բան էր հոգաբարձուի մը համար։

—Ինծի նայէ, վարժապետ, ես ինքիր գլխուս վարա չեմ կրնար տալ, վաղը հոգաբարձութիւնը ժողովք պիտի ընէ, եկուր հոն, ըսէ՛ ըսելիքդ և բերնիդ չափը ճանչցիր։

Հետեւեալ օրը հոգաբարձութիւնը գումարուեցաւ, ինքզինքը անարգուած համարող հոգաբարձուն խոշոր բառերով պատմեց եղելութիւնը իր ընկերներուն և որոշուեցաւ վարժապետը ճամբել՝ ամսականներէն ալ զեղչելով.

—Այսօր ինծի է վաղն ալ քեզի, ե՛ղբայրս, կըսէր մարդը միւս անդամներուն, իր յաջողութեանը վրայ հպարտացած։

Խ. Ս.

ՄԱՐԳԱՐԻՏՆ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Ընդհանրապէս յայտնի չէ թէ մարգարիտներ գտնուին Ռուսիոյ հիւսիսային ջուրերուն մէջ։ Ֆրանսայի բնագէտ մը հաստատած է թէ Ռուսիոյ մէջ 33 տեսակ մարգարիտներ կան, որոյ 17 տեսակն ուրիշ տեղ չգտնուիր։ 1488ին Իվան Մեծ-Դուքսը՝ Հունդարիոյ Բօրվէն թագաւորին նուիրեց Նովկորոտի բան մարգարիտներ՝ ամենագեղեցիկ տեսակէ։

Պ. Սթիւբէնպէրկ, ծանօթ գիտունը, կը հաստատէ թէ Ռուսիոյ լիճերուն, գետերուն և գետակներուն մեծ մասին մէջ մարգարիտի խեցիներ կան։ Միայն Էսթոնիի ու Լիվոնիի մէջ այդ կարգէ քառասուն գետակներ կը համրուին։ Ա՛ռ գետն՝ իր մէջ թափող Բէրլէնպան ու Շուարցպան գետերով ամենէն առատ մարգարիտ կը պարունակէ։ Վախճանեալ Միտէնտորֆի ցոյց տուած է Սրբանկելի, Օլոնէի, Նովկորոտի ու Վիտուրիի կուսակալութեանց մէջ գետեր, որք բազում մարգարիտ կը պարունակեն։ Նոյնպէս գտնուած են Բեզդուրիի, Բաջովի, Վօլհինիի, Եաքուտսքի, Բազանի, Սիմբրիսքի, Բերմի և այլ նահանգներու մէջ։ Երկար ատենէ ի վեր արդէն մարգարիտ կորան Ամուր գետը թափող գետակներուն մէջ։

Շատ մը գաւառներու մէջ մարգարիտի որսորդութիւնը բոլորովին երեսի վրայ թողուած է։ Միայն Օնէկան մէջ այդ գործով կզբաղին։ Հոն ալ չահագէտներ որսորդներու ձեռքէն 5 կամ 6 ռուպլիի կը գնեն իւրաքանչիւր մարգարիտը, զոր յետոյ 300 ռուպլիի և կամ աւելի գնով մը կը վաճառեն։ Ռուսական մարգարիտին տեսակին վրայ գաղափար մը կազմելու համար տեսնելու է Բեդրպուրգի զնուութեանց կայսերական կաճառին կենդանաբանական թանգարանին մէջ ի ցոյց դրուած մարգարիտի խեցիներու գեղեցիկ հաւաքածոն։

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍՏ. 30/11 ՍԵՊՏ. 1896

Քաղաքական կացութիւն

ԶԱՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆը

Երեկի սուրհանդակաւ առնուած լրագիրը և հեռագիրը նոր տեղեկութիւններ բերին Զարին և Զարուհւոյն ի կէօրլից եղած ընդունելութեան վրայ։ Նոցին Վեհափառութիւնը Սեպտ. 7ին միջօրէէն առաջ կէօրլից հասան, ուր նահանգային, զինուորական և քաղաքական իշխանութիւնը խմբովին ընդառաջ էին։ Վիլհէլմ կայսր արքունի «ղրահապատ» հեծելազօրայ հանդիսաւոր հագած էր, նիբոլա Զարն ալ իւր անունը կրող ըռուսական թեթև հեծելազօրայ գնդապետի համազգեստն հագած էր։ Կէօրլիցի քաղաքապետը բարի գալուստ մաղթեց։ Նոցին Վեհափառութիւնը վեցական ձի լծուած կառքեր բազմելով ռազմաշրջիկներու սաղարէզը գացին։ Զանազան ընկերակցութեանց անդամք և դպրոցական սերունդը շարուած էին փողոցներուն երկու կողմերն և կեցցէներով կ'ողջունէին Վեհափառները։ Հեծելազօրքը կ'ընթանար Կայսերաց կառքին առջեւէն և Կայսրուհեաց կառքին ետեւէն։ Դուռները զարդարուած էին երկրին սեփական դոյներով։ Շատեր ալ ռուսական դրօշ պարզեր էին։

Ե. զօրաբանակին ռազմահանդէսն յոյժ փայլուն եղաւ։ Վիլհէլմ կայսր Զարին ընդ առաջ տարաւ կայսերական պահակազօրայ «Ֆանֆարդ» և «ղրահապատ» կոչուած ընտիրագոյն գունդերը։ Զարն ետ Վիլհէլմ կայսեր առջեւէն անցուց «Ալէքսանդր»անունը կրող իւհլան թեթև հեծելազօրայ գունդը, մինչ բազմութեան կեցցէներն արձագանգ կուտային նոյն իսկ մօտակայ բլուրներէն։ Յետոյ երկրին Վեհափառը զօրաց երկայն շարքին առջեւէն անցան, մինչ զանազան գնդոց նուագարանք միահամուռ ռուսական ազգային երգը կ'ածէին։ Նոցին Վեհափառութիւնք ձիով էին, և Կայսրուհիք կառքով մը կը հետեւէին անոնց։ Միջօրէէն ետքը երկրին կայսերք մեկնեցան ռազմաշրջանէն, յետոյ թեթեւ նաստրնիրիք մ'ըրին միասին։

Երեկոյին կէօրլիցի կայսրանն հանան։ Հրաժեշտի ողջոյններն յոյժ ժուերական և սրտաշարժ եղան։ Վիլհէլմ կայսր Զարուհւոյն երկու այտերէն համբուրեց, յետոյ ձեռքն ալ պագաւ։ Զարն ալ Ալէքսադր-Վիքտորիա կայսրուհւոյն երկու այտերէն համբուրեց, յետոյ ձեռքն ալ պագաւ։ Երկրին կայսրուհիք և երկրին կայսերք դիրք ողջագուրեցին՝ յայտնապէս դգածեայ։ Յետոյ կառախումբը ճամբայ ելաւ, մինչ նուագարանք ռուսական ազգային երգը կ'ածէին։ Ալէքսանդրա Զարուհին կը շարունակէր պատուհանէն բարեւել հնարաւոր քաջաբարութեամբ։

ԶԱՐՆ ՈՒ ԶԱՐՈՒՀԻՆ Բոբէնհակ հանելով, Դանիոյ ծերունազարդ թագաւորին և թագուհւոյն կողմէ ընդունուեցան։ Ֆ. Պերնստորֆի դղեակը գացին, ուր հանդուցեալ Ալէքսանդր Դ. կայսր տարւոյն ամենէն հանդարտ մասը կ'անցնէր՝ գեղջուկ, ընտանի կենցաղավարութեամբ։ Դանիոյ ժողովուրդն ինքնաբերաբար զարդարած էր իւր տուներն և համակրալից կեցցէներով ողջունեց և մեծարեց երիտասարդ Զարն և Զարուհին։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆՆ ի Պարմբրլ կ'ընթայ՝ իւր Օգոստ. մօր Սկոտլանդայի ամարանոցը, ներկայ ըլլալու Զարին և Զարուհւոյն այցելութեան Անգլ. Արքունեաց։

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Անթէնքէ երեկուան հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ թագաւորը ճամբայ ելնելէն առաջ 16 մահապարտներու մահուան վճիռն ստորագրած է, որք իրենց պատիժը պիտի կրեն Նաւարլինի մէջ։

ԼՈՊԱՆՈՎ ԻՇԽԱՆԻ ահագին հարստութիւնը կը վիճակի իւր եղբօրորդւոյն, որ 1880էն ազատուած էր, Լէոնտրա անունն առնելով։

ՖՐԱՆՍԱ.—Օրուան մեծ խնդիրն է Մատակաբարի Ֆրանսական գործակալ Մ. Լառօշի ընթացքն, որ կղզւոյն մէջ չնուսկիք ամեն երկաթուղեաց մենաշնորհն և շատ մը հողեր յանձներ է անգլիական հպատակ Մ.ը Թորիոլիսի, տնօրէն հանրային շինուածոց և անդամ օրէնսդիր խորհրդին Մօրիս անգլ. մօտակայ կղզւոյն։ Անգլիացիի մը այսպիսի մեծարժէք արտօնութիւն տալուն ինչին դայլակղական բան մ'ըլլալէ զատ Ֆրանսացիներուն համար, Մ. Լառօշի դէմ կայսրաց ծանրացուցիչ պարագայ որ Ֆրանսական կարեւոր խնդրի մը կողմէ Մատակաբարի մէջ երկաթուղւոյ շինութեան ձեռնարկելու համար ճարտարագէտ Մ. Տիրորդայ յատկապէս պրկուած էր, և սա՝ դեռ Մատակաբարի մայրաքաղաքը չհասած, ընդ առաջ ելեր է Անգլիացին՝ ի ձեռին ունենալով Մ. Լառօշի ստացած արտօնագիրն, և իբր թէ ողբալով Ֆրանսայի անյաջող թեկնածուին ձեռնթափ վիճակին, բարեհաճեր է խնայել անոր թէ իւր ներկայացուցած անգլիական խմբակ սիրով պիտի գործածէ Ֆրանսայի ճարտարագէտներ ալ։

Այս յայտնութեանց վրայ, կարգ մը Փարիզեան լրագիրք աղմուկ յարուցին թէ «Ինչ ըսել է Ֆրանսական արեամբ գնուած կղզի մը մէջ ամենէն շահաբեր արտօնութիւններն Անգլիացիներուն տալ՝ երես չտալը։ Ֆրանսական թեկնածութիւններու։» Բացատրութիւն պահանջուեցաւ գաղթական պաշտօնարարանէն, որ կէս—պաշտօնապէս ծանոյց թէ «Ֆրանսական գործակալն առաջարկներ ստացած էր Մ. տը Թորիոլիսէ, բայց ստացման զեկուցագիր մը միայն ղրկելով չատացած է։ Եւ մինչեւ իսկ եթէ առժամապէս հաւանած ըլլայ այն առաջարկներուն, հանրային կարծիքը կրնայ հանդարտիլ, զի արտօնութիւն տուելու մասին գործակալին ամեն որոշումներն ենթակայ են Ֆրանսայի կեդրոնական կառավարութեան հաւանութեան, առանց որոյ ո'չ մէկ Ֆրանսայի կամ օտարազգի կարող է ձեռնարկի մը արտօնութիւն կամ մենաշնորհ ստանալ ի Մատակասքար։»

Այս բացատրութիւն պէտք էր գոհացուցիչ թուէր Ընդհակառակն քննադատութիւնք աւելի եւս գայլացան Մ. Լառօշի դէմ։ Գործին էութիւնը չգիտցող մը պիտի կարծէր թէ Ֆրանսայիք մեծ փայլ կը տան իրենց անտեսական շահերուն պաշտպանութեան։ Բայց Մ. Լառօշ կաթոլիկութիւնը թողլով բողոքական եղած է ժամանակաւ, և փարեցեր երկրներուն մէջ բողոքական միսիոնարներուն ըրածներուն հաւնելու յանգնաքը կը դարձէ։ Այս պատճառաւ Մատակասքարի մէջ գործող բողոքական միսիոնարներուն ալ չի դգլիր։ Ֆրանսայի բոլոր կաթոլիկ և աշակողմեան թերթերն իրենց «Ազատ-Ընտանիք» կ'ամբաստանեն ու կը ձգկեն զինք։ Մ. Լառօշ նախապաշարումներէ զերծ մարդ մ'ըլլալ կը թուի։ Իւր կէտ նպատակին է Մատակասքարի զարգացումը։ Տեսնելով որ Ֆրանսայիք գաղթող ժողովուրդ չեն և գաղթականութեանց մէջ գործածուելու համար դրամագլուխ չեն հայթայթեր, Անգլիայի մը առաջարկներն ընդուներ է կղզի օր առաջ չենցնելու և քաղաքակրթելու համար։ Մ. Լառօշ թշնամիներ յարուցեր է իրեն, որովհետեւ աւելի ամերիկայի և անգլիայի բողոքական միսիոնարներուն կը վստահի կղզւոյն կրթութիւնն ու լուսաւորութիւնը քան ձիզուիտներուն, որք կ'ուզէին ամբողջ տեղաւորուիլ հոն՝ կրթելով Ֆրանսական նոր հաստատ ազդեցութեան։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ թագաւորին կողմէ դարձեալ պատերազմի յայտարարութիւն եղած ըլլալը կը հերքուի։

ՄԱԴԱԳԱՍԿԱՐԻ դարձեալ Անգլիացիներուն վրայ յարձակեցան, բայց 50 հոգւոյ կորուստ կրելով ետ դարձան։ Այսու հանդերձ, անգլ. սպարապետը Մադագասկարներուն երկրին մէջ խաղաղութեան վերահաստատուած ըլլալը պաշտօնապէս հռչակեց։

Մ. ՀԱՆՈՏՕ կը բանակցի Խալիոյ և Փորթուկալի դեսպանաց հետ, առեւտրական դաշնագրեր կնքելու համար այն երկուց երկրաց և Ֆրանսայի միջեւ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՆԱՆԶԼԷՆ Ի ՖՐԻՍՏԻԱՆԻԱ

ՖՐԻՍՏԻԱՆԻԱ, 10 Սեպտ — Բեւեռագնաց Նանզէն, որ ի Թրոմսէօ դիմաւորած էր իւր Ֆրամ չոդենաւն, այն չոդենաւով այսօր Քրիստիանիա դարձաւ։ Ժողովուրդն հառնդիալից ընդունելութիւն ըրաւ Բեւեռէն ողջ առողջ դարձող գիտնականին և իւր երկտասան ընկերներուն։

ՖՐՈՒԲԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆը

ՊԵՐԼԻՆ։— Հրուբի թնդանօթաց մեծ գործարանը ճամբից իւր բոլոր օտարազգի գործաւորները։ Աշխատութեան պակասութեան կը վերագրուի այս տնօրինութիւն։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՆԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՍՈՖԻԱ.— Սգամպուլովի գերեզմանին ձեռք դպցնողներու ն դատը հոկտ. ամսուն տեղի պիտի ունենայ։

ՆԱԲՈԼԻԻ ԻՇԽԱՆԻՆ ԱՄՈԻՍՆՈՒԹԵԱՆ ՑԵՏԱՁԳՈՒՄԸ

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ գահաժառանգին ամուսնութիւնն եւս մնաց, որովհետեւ Իտալիոյ թագաւորն և գահաժառանգը կը փափաքին սպասել որ Մենելիք թագաւորին վար դրած գիրքերն արձակուին, և այն ատեն ազգային աւելի մեծ ուրախութեամբ մը իտալացիք տօնեն իշխանական հարսնիքը։

ՏՐԻՏՅԱԻԻՍ ՀՐԵԱՑ ՄԱՏՆԻԶԻՆ ԳՈՐԾը

ՓԱՐԻԶ.—Գաղթական նախկին նախարար Մ. Շոդան հերքեց «Ֆիկառոյի» հրատարակած այն տեղեկութիւնը թէ իւր իշխանութեան օրով փորձեր է մեղմացնել Ֆրանսական հպատակ հրեայ մատնիչ Տրեյֆիւսի աքսորման օրինական խստութիւնը։ Այս մարդուն «Մատանայի կղզիէն» փախած ըլլալուն լուրն ալ հերքուեցաւ։

ՄՐԻԿԻ Ի ՓԱՐԻԶ

ՓԱՐԻԶ.—Բուռն մրրիկ մը անցաւ Փարիզի վրայէն, նիւթական չատ մը աւերումներ գործելով։ Մարդու կորուստներ ալ կան։ Զորս մեռեալ և բազմաթիւ վիրաւորուածներ կը ծանուցուին։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական Տեղապահ Բարձրաշնորհ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան երէկ այցելութիւն տուաւ Դատական ու Կրօնական գործոց նախարար Բարձր. Ապտիւրրահման փաշայի և ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ փաշայի։

Պատրիարքական Տեղապահ Բարձրաշնորհ Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազանի կարգադրութեամբ Թոսգիւղի մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ նախագահութեամբ Վանքեան Տ. Արիստակէս Ծ. Վարդապետի։ Այդ յանձնաժողովոյ պաշտօնն է՝ Թոսգիւղի կարօտելոց համար շնորհուած 1200 ոսկւոյ յանձնարարմը։ Յանձնաժողովը՝ իրեն համար պատրաստուած հրահանգի մը համաձայն՝ իր պաշտօնին ձեռնարկած է արդէն։

Պատրիարքական Տեղապահ Սրբազանն ի Բերա իր տունը դասնուած միջոցին՝ հանրային գործերով պիտի զբաղի, իսկ անհատական գործերը Պատրիարքարանի մէջ պիտի կարգադրուին։

Հետեւաբար, Տեղապահ Սրբազանին Պատրիարքարան չդտնուած օրերը, Տ. Մեսրոպ եպիսկոպոս Պատրիարքարան գտնուելով ընթացիկ գործերը պիտի վարէ՝ Տեղապահ Սրբազանին կողմէ տրուած հրահանգներուն համաձայն։ Ուստի անհատական գործերու համար պէտք է Պատրիարքարան դիմել։ թէ՛ Պատրիարքարանի և թէ Նշան-Թաշի տունին գիւանները առտուան ժամ 3էն մինչեւ իրիկուան ժամ 10 բաց պիտի մնան։

* * *

Պատր. Փոխանորդ Տ. Դաբրիել Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան՝ անձնական տկարութիւնը դարմանելու համար մէկ ամսուան արձակուրդ ստացած ըլլալով, Փոխանորդարանի գործերն ալ կը վարէ Տ. Արիստակէս Ա. քահանայ Ճիրմէճեան։

Բարձրաշնորհ Տեղապահ Սրբազանը, հրաւիրագրեր ուղղելով Պատրիարքարանի Տեսուչ Խորհուրդներուն և Հոգաբարձութիւններուն, յանձնարարեց որ ըստ առաջնոյն չարունակեն իրենց պաշտօնը։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Բարոյաց, Աւագերիցանց և Թաղ. Խորհրդոց ուղղեալ.

Նորին Կայսերական Վեհափառութեան Օգոստափառ Սուլթանին կողմանէ թիկնապահ մը գալով յԱզգային Պատրիարքարանս մայրաքաղաքիս մէջ ապահովութեան կատարեալ լինելն յայտարարած և յանձնարարած է որ զեկուցուի Հայ խնամատարաց և արհեստաւորաց խանութներն բանալ եւ իրենց գործերուն զբաղիլ։

Կը փափաքի ուրեմն Կայսերական այն բարձրագոյն հրամանը հաղորդել Ձեր Սիրելութեան, որպէս զի ըստ այնմ հարկ եղած զեկուցումն ընէք անյապաղ ձեր թաղին ժողովրդեանն։

Մնամ ողջոյնով
Պատր. Տեղապահ
ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍ ԱՐԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պատր. Հայոց, Կ. Պոլիս
23 Օգոստ. 1896

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Էրզրումէն տեղեկութիւն կը տրուի մեզ՝ թէ Սանասարեան վարժարանի ուսանողք այս տարի չեն դնացած Սրտաձոր՝ դարձնանային երկարատեւ անձրեւներուն պատճառաւ, որք գիւղաղնացութեան անարմար ըրած էին այդ միակ բացօթեայ ամպանոցը մինչեւ յուլիսի վերջ, և այնուհետեւ ալ չատ քիչ ժամանակ կը մնար դպրոցական նոր տարեշրջանին, որ պիտի սկսի սեպտեմբեր 1ին։ Այսու հանդերձ աշակերաք կը տարուին յաճախ շրջագայութեան մօտակայ գեղեցիկ վայրեր, զոր օրինակ Բառասունջաղացք, Ս. Լուսաւորչի վանք, Շամբ և այլն։

Արդէն ծանուցուած է թէ այս տարի վարժարանին ձրիավարժներու թիւը պիտի բարձրանայ քառասունի։ Ըստ այսմ Հոգաբարձութիւնը դիմում ըրած է Սեբաստիոյ, Բարբերդի, Տրապիզոնի, Վանայ, Մուշի, Արարկիրի, Տիարպէքիրի և Էրզրումի թեմերուն իւրաքանչիւրէն ուղղելով 1—5 ձրիավարժ սան բան կարեւորութեան թեմին, ընդ ամենը տասնուվեց նոր ձրիավարժ, զի արդէն քսան և չորս պատրաստ կայ նախորդ շրջանէն։

Կ'ըսուի թէ Ե. Գուրդէն էֆէնտիի, որ անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարած էր Հայ լեզուի ուսուցչական պաշտօնէն, յայտնուած է Պ. Ա. Խաչատուրեան որ արդէն միւնոյն պաշտօնով երկար ժամանակ ծառայած է Սանասարեան վարժարանի մէջ։

Եգիպտոսի նախորդ Առաջնորդ Տ. Գէորգ Ծ. վարդապետ Իւթիճեան որ կը վարէր Սկիւտարի սպտեկեղեցւոյ քարոզչութիւն ստացած է Աղ ս երթալու՝ իր անձնական կարգադրելու համար։ Տ. Գէ. վարդապետ յետոյ Կ. Պոլիս պիտի վերադառնայ։

ՀԵՆՐԻԿ ՇՈՒՐՆԵՐ

ԿՐԷՏԷ.— Աթէնքէն առնուած Հավասի հեռագիր մը, կ'ըսէ Իգպամ, կը ծանուցանէ թէ հելլենացի սպայներէ տասնըվեց սպայներ, որք Կրէտէի վերջին շփոթութեանց պահուն Յունաստանէն Կրէտէ փախչելով խաղաղարարներուն մասնակցած և կարգ մը հրոսակութեանց ձեռնարկած էին, Աթէնքի զինուորական ատենին առջեւ դատուելով ամենքն ալ մահուան դատապարտուեր են և Յունաստանի թագաւորը վաւերացուցեր է այդ վճիռը։ Մահու պատիժն ի մօտոյ պիտի գործադրուի ի Նոյլի։

ՕՍՄ. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿՆԵՐԸ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ օսմ. զօրաբանակաց մէջ ալ աղաւնիներ գործածուին, ինչպէս կան եւրոպական բանակաց մէջ։

Վեհ. Սուլթանը, որ ինք պիտի հոգայ հէ այդ աղաւնիները, հրամայած էր որ Զաթալճայի մէջ աղաւնի պահելու յատուկ տեղը չինուին, ըստ նոր դրութեան, և անոնց թիւը չատցուի։ Նոյնպէս այդ մասին քննութիւններ կատարուելով արդիւնքը մատուցուի Ն. Վեհափառութեան։

Զաթալճայի հրամանատարը, Սպարապետի Դրան մէկ հրամանին վրայ, մասնագէտներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմելով, հարկ եղած քննութիւնները կատարած և արդիւնքը մատուցած է ի կայս. պալատ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայած է ըստ այնմ ձեռնարկել աղաւնիներ պահելու յատուկ տեղին չինութեան։

ՀԱՄԻՏԻՅԷ հեծելազնդոյ ձիերուն համար երկու անասնարոյժեր կարգուեցան։ Այդ գունդերու ձիերուն յատուկ ահեն տեսակ դեղերը պիտի մատակարարուին Սպարապետի Դրան կողմէ։

ԴԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պառոն Սաուրմա Եելչ երէկ Մեծ-Շուկան երթալով հրնութենց վաճառականներու խանութներ այցելեց։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԻԱՏՈՐՄ. — Իգպամ կիմանայ թէ Միջերկրականի մէջ ի մօտոյ Ֆրանսական նաւատորմ մը պիտի կազմուի՝ հրամանատարութեամբ Բօթիէ դեր-Ծովակալին։ Այդ նաւատորմը պիտի բաղկանայ Տէվոնշոյէն, Մառսէ ու Բրէսթէ զրահաւորներէն, Վարենէնէ ու Վօլթա— շրջուն մարտանաւերէն և Լէյթ ու Ֆիկլ թորպիլանաւերէն։ Դեր-Ծովակալ Բօթիէ պիտի գտնուի Տէվոնշոյէն զրահաւորին մէջ։

ԱՆՏԱՌԱՑ, հանքաց ու երկրագործական նախարարութեան եւմտացոյցին վրայ՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ տարեկան չորս հարիւր հազար դրուշի յատկացում մը եղաւ՝ նոր կարգուելիք պաշտօնէից ամսաթոշակներուն և այլ ծախքերու համար։

ՎԱՆԱՑ կուսակալութեան մէկ տեղեկագրոյն վրայ և որոշմամբ Նախարարաց Խորհրդոյ, որ վաւերացած է կայս. Իրատեով, Հէբքիարի գաւառին կեդրոնը Ճուլամերկին Պաչպէ պիտի փոխադրուի, Պաչպէի գաւառային պաշտօնեայք Ճուլամերկ պիտի փոխադրուին և Հէբքեարի գաւառին Մահմատիէ գաւառակը Վանայ կեդրոնական գաւառին պիտի միացուի։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ վարժարանի այս տարուան չրջանաւարտներէն անոնք, որք սպայակոյսի համար որոշուած են, այս չաբթուընէ սկսեալ դաս պիտի առնուին։ Աւանդուելիք դասերը պիտի ըլլան ֆրանսերէն, գերմաներէն, ռուսերէն և զրաքիտութիւն։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Նանեաի նահանգին վերաբերեալ ատենին նախորդ ընդհանուր դատախազ Միխայիլ էֆէնտիի ամսական 1500 զրուշ յատկացուեցաւ՝ իբրև անպաշտօն վիճակի թոշակ։ Նոյնպէս Վանայ նահանգին վերաբերեալ ատենին նախորդ ընդհանուր դատախազ Էմին էֆէնտիի ալ 1000 զրուշ։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.—Սէլանիկի զրավաճառներէն Ահմէտ Միհտիի էֆէնտի արտօնութիւն խնդրեց նոյն քաղաքին մէջ տը-զայոց յատուկ Զօնո—ֆլոբա Բէհիէր անունն չաբաթաթերթի մը հրատարակելու համար։

ՆԵՐՈՒՄ.— Տրապիզոնի Ագչէպատ գաւառակէն Թէմէլ Ալի անուն անձն, որ մարդասպանութեան համար տասնըվեցնդ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուած ըլլալով տասնըչորս տարիէ ի վեր Տիարպէքիրի կեդրոնական բանտը կը գտնուէր, ներման արժանացաւ, որովհետեւ անբուժելի հիւանդութեան մը ենթարկուած է և իր բանտարկութեան օրէն ի վեր ալ լաւ վարք մը ունեցած է։

ԻԶՄԻՐԻ գաւառական թերթը ծանուցած է այն այգեպաններուն, որոց այգիները որթատիպէ վարակուած են՝ դիմել նահանգին երկրագործական քննիչին, արձանագրել տալու իրենց ուզած ամերիկեան որթատունկերու քանակութիւնն, որք այս տարի ձրիաբար պիտի բաշխուին։ Նոյնպէս թէ ծօքալիպթուս ծառի հազարաւոր տունկեր և բրինձի սերմեր, որոց մշակութիւնը ջուրի պէտք չունի, երկրագործներու տրամադրութեանը տակ դրուած են։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը, իր խնդրած հրահանգին վրայ, պատասխան ստացաւ Բ. Դուռնէն թէ պէտք է երեք զրուշնոց գրոշմաթուղթ փակցնել՝ մաքսատուրքէ զերծ եղող և օսմանեան երկիրներու մէջ մէկ նաւամատոյցէն միւսը փոխադրուող ապրանքներու արտօնագրոց վրայ՝ երբ հասած մաքսատուներուն մէջ անոնց վերայ ծանօթութիւն գրուի, որովհետեւ այդ ծանօթութիւններ վկայութիւն մը և արձանագրութեան պատճէն մը կը համարուին։

ՏԷՆԻԶԼԻՒ (Այտրնի նահանգ) նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ փաշա երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը, կ'ըսէ Իգպամ, 760 ոսկւոյ դատ մը բացած էր Մանասգրի ոստիկան զինուորաց հրամանատար Մէհմէտ փաշայի դէմ։ Այդ մասին Սէլանիկի նահանգին Իտարէի ժողովին կողմէ տրուած վճիռը վերաքննուած է պետական խորհուրդին կողմէ, որ վաւերացուցած է նախնական վճռոյն այն մասը, որ կը վերաբերի միայն 250 ոսկին ետ առնելու։

Եմտական նախարարութեան փաստաբանը, այդ վճռոյն համար պետական խորհրդոյ վճռաբեկ ճիւղին դիմելով, 760 ոսկի պահանջած է։

ՀԷՅՊԷԼԻՒ յունաց ստուգաբանական վարժարանին վերաբերութիւնն աւարտելու մօտ է։ Բացման հանդէսը տեղի պիտի ունենայ մէկ քանի օրէն։

ԴԱՒԱԹԻՈՅ նամակատան հաշուակալութեան պաշտօնեայ ու արկղակալ ձէմալ պէյ՝ Պոլսոյ նամակատան կարեւոր նամակներու ճիւղին անօրէնի օգնական անուանեցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱԿԱՆ դեսպանատան նոր պահականաւը՝ Հա—Տ, որ Սէլանիկոյին յանձնուած է, երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանեց։ Հրամանատարը Պ. Բաւպէլի դեսպանին ներկայացաւ։

ՍԷՐՎԻԹ ՓԱՇԱ, Իզմիրի զօրաբաժնին նորընտիր հրամանատարը, իր պաշտօնաակալին ուղեւորեցաւ։

ԹՈՒՆԶ.—Անցեալ չորեքշաբթի օր առաջին անգամ ըլլալով Իսկիէն թուզի արտադրութիւն կատարուեցաւ։ Շէրբա—ի չորեղեան, որ այդ թուզերը բերեցած էր, նոյն իրենցմէն ճամբայ ելեր է դէպի Լիւբրուլ։

ԳԱԼԱԹԷՄՈՒՆԻի նահանգին մէջ հանրօգուտ չինութիւններ պիտի կատարուին։ Ճիտէ զաւառակին մէջ կամուրջ մը պիտի չինուի։ Պուլկարտաղի ճամբան, որ կը գտնուի ընդ մէջ Գալաթէմունիի և Զանկրրիի, և որ 26 բլրամէջ երկայնութիւն մը ունի, պիտի նորոգուի։ Ուրիշ ճամբայ մ'ալ պիտի չինուի Զանկրրէնի մինչեւ Էնկիւրիի նահանգը։

ԹՈՒԼԵՐԱ.—Վերջին երեք օրերուն Եգիպտոսի ամեն կողմերուն մէջ քոլերէ 403 դէպքեր ու 347 մահեր պատահեր են։

ԿԱԶԼՕԶՆԵՐԸ. — Սլոմպոլ կիմանայ թէ ձեռնհաս իշխանութեան որոշմամբ բիմիակէտ թիլի մը, այցելելով մայրաքաղաքիս Էէմոնտ կապէօզի գործարաններն, առած է նախնական նիւթերու նմոյշներն, որք քննութեան առնուած են բժշկական վարժարանին կողմէ։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՑ.—Ատաղձ բերուցած երկու լաստեր՝ 2500 թօնօ տարողութեամբ որք նաւաթիզ չդեղնաւի մը առաջնորդութեամբ Ռուսիայէ կուգային, առջի գիշերը Սեւ Ծովու մէջ՝ Պուրկազի բացերը փոթորկի բռնուեր են։ Նոյն միջոցին այդ երկու լաստեր իրարու զարնուելով մին ընկղմեր է, իսկ միւսը երկի Պէշիրբէրէ ժամաներ է, ուր բեռերը կը պարպուին։

—Մախսուսէի Գայէբէյ չդեղնաւն, որուն մէջ 370 զինուորներ կային, և որ Եէմէնէն կուգար, կարմիր ծովէն անցնելուն մեքենայի խանգարումը ունեցեր է։ ոակայն գերմանական չդեղնաւի մը օգնութեամբ մինչեւ Սուէզ տարուեր է և անկից ալ ուրիշ չդեղնաւի մը միջոցաւ՝ Բօռսպոր։

ՄԵՆ ՇՈՒԿԱՑԻՆ նորոգութեանց յանձնախողովոյ ծանուցումը կարդալ երրորդ երեսին մէջ։

Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Ուսումնական Խորհուրդէն, պատրաստ է իրը այցելու դասախօս Պատմութեան, Գրականութեան եւ Անգլիերէն լեզուի դասեր տալ դպրոցաց եւ մասնաւորներու։ Դիմել Աբեւելքի խմբագրատունը։ 613 6— 10

ԱԶԳ ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ թէ 1881 դեկտ. 8/20ի կայս. հրովարտակին Ե. յօդուածին 5 հատուածին համեմատ բոլոր այն կըտրոնները որոնք դանձուած չըլլան վեց տարուան ժամանակամիջոցի մէջ, իրենց պայմանաժամէն սկսեալ, պիտի չենչուին։

Հետեւապէս 1890 սեպտ. 1/13ի կըտրոնները որոնք մինչեւ 1896 սեպտ. 31/12 չդանձուին, վար պիտի դրուին օսմ. հանրային պարտուց վարչութեան մէջ։

Կ. Պոլիս 1 յունիս 96 15—15

ԶՐԱԽՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

Կատաղութեան ախտ, կամ որ նոյն է՝ ջրախուսութիւնը, յառաջ կուգայ նոյն ախտով տառապող կենդանիի մը բերանէն եկած մանաւանդ թոյնի մը՝ արիւնին մէջ մտնելէն։ Այս կենդանին հասարակօրէն շունն է, թէպէտ կատուները, գայլերը, ժանտակուղները և ուրիշ կենդանիներ ալ կը բռնուին յիշեալ ախտէն։

Ջրախուսութիւնը երբ մարդուս կը հանդիպի, իր ընթացքով և ախտանիշներով քիչ կը տարբերի անասուններուն ջրախուսութենէն։ Հիւանդութեան առաջին քայլերուն մէջ կը տեսնուի անհանգստութիւն և սաստիկ գրգռման վիճակ։ Արագ արագ իրարու կը յաջորդին ջուրէ սոսկումը, լոյսի և ձայնի դէմ հակակրութիւն, անքնութիւն, բերանէն փրփուրի ժայթքում, և ջղաձգութիւն։ Պարտաւորմը անխուսափելի հետեւանքն է այս չարիքներու սոսկալի շարքին։ Ախտացեալը պարտաւորմով կը հանգարտի իր տագնապներէն։

Անվիճելի նմանութիւն մը կայ ջրախուսութեան և ակաղ-խիտիկ կոչուած ախտին մէջ, թէպէտ տարակոյս չկայ թէ երկու հիւանդութիւնները ուրոյն և որոշ ծագումներ ունին։ Երկուքն ալ կը ծագին մանրաճճիներէ։

Ակաղ-խիտիկը այնպիսի ախտ մըն է որ կրնայ առաջ գալ որեւիցէ վտանգէ։ Անոր մանրաճճին մանաւանդ կը գտնուի փոշիի մէջ և ախոռներուն մտերը։ Ջրաձգութիւնները և չափազանց գրգռման վիճակները յաճախ հիւանդութիւն յառաջ կը բերեն, և ոչ սակաւ հեղինակներ բան են թէ չատ մը ջրախուսութիւն կարծուած ախտեր ակաղ-խիտիկ են։ Հիմա որ կարելի է որոշել մանրաճճիներուն տեսակները, երկու հիւանդութիւններուն ալ նկարագրին վերաբերեալ բոլոր տարակոյսները կրնան դիւրաբար լուծուիլ։ Ակաղ խիտիկն չնչահեղձ մահ յառաջ կուգայ, երբ կուժքին սահմաններուն մէջ գտնուող մասներուն ձգտումը այն աստիճան սաստիկ կ'ըլլայ որ կ'արգիլէ չնչառութիւնը։

Ջրախուսութեան նշանները քիչ անգամ կը նշմարուին ախտին սկսելէն չորս շաբաթ առաջ, և երբեմն կրնան մինչեւ իսկ տարիէն յետեւան դալ։ Ախտացեալ կենդանիներէ խածնուելէ յառաջ եկող ախտերուն ապաքինումը երկարին մէկ հաւանականութեամբ մինչեւ քսանին մէջ հաւանականութիւն կը հաշուուի։

Որովհետեւ Փասթէօռեան նորագիւտ դարմանը կ'ընծայէ վիճակն դրական ապրանքի այդ սոսկալի ախտէն, նաև որովհետեւ հարկ է կազմութիւնը ազէկ մը պատուաստել յիշեալ դարմանին համեմատ առ առաւելն խածնուելէ մինչեւ երկու երեք շաբաթ ետ ը, ասվորութիւն եղած է ամէն մէկ դեպք դարմանել հաւասար իրանամվ։ Փասթէօռեան մեթոտն է ներարկել զօրաւոր ջրախուսական թոյն, ճիշդ ինչպէս ծաղկախտն ժահրը կը ներարկուի ծաղկախտն արգելելու համար։ Շատեր կը կարծեն թէ վտանգաւոր կողմին անմիջապէս խարումը սեծապէս կը պակսեցնէ յետոյ ախտին յարձակելուն հաւանականութիւնը։ Խարումը միշտ պէտք է կատարել նախագուշակութեամբ։

Ա. Զ Դ

Ս. ԱԳԱՓԵԼՈՅ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԵՏՆԻ—Գ. ԱՐՈՒԻ

Ազգ. երկսեռ վարժարանաց և Մանկապարտէզի բացումը տեղի ունեցած է 26 Օգոստոս Բ. օրէն։

Վարժարանս ունի ուսուցչական ընտրելագոյն և փորձառու խումբ մը, և խնամքի պատրաստուած ծրագիր մը, որուն միջոցաւ աշակերաք արդի պահանջմանց համաձայն կրթութիւն մը ստանալով՝ կարող պիտի ըլլան նաեւ դիւրաբար մտնել Կեդր. Վարժարան։

Մանկապարտէզին մէջ, որ երկու տարիէ ի վեր բացուած է Թաղին մէջ, Ֆրոպէլեան նուէրք և պարապմունք ունին միշտ իրենց որոշ և նպատակաւոր գործածութիւնն յօգուտ և ի զարգացումն մատաղ մանկուոյն։

Ծնողքներն, որոնք կը փափաքին վարժարան կամ մանկապարտէզ ղրկել իրենց զաւակներն, հաճին փութալ խորհրդարան ամէն առաւօտ ժամը 1—3 (Ը. Թ.) և արձանագրել տալով իրենց զաւակաց անունը, մտից

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետևեալ Պաշտօնական Զեկուցումը հաղորդուած է ի հրատարակութիւն.

«Օգոստոս 28 թուականաւ Բարձր.Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Վանայ, Դաթէֆուսիի, Էնկիւրիի, Գոնեաի, Խարբերդի, Ատանայի, Մուսուլի, Տրապիզոնի, Պիթլիսի, Պրուսայի, Սըվազի, Տիարպէքիրի, Էրզրումի և Հալէպի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ.»

Վատի անտի

ՔԱՂՑԿԵՂԻՆ ՊԱՏՃԱՌԸ

Ցաճախ հարցում եղած է թէ որն է քաղցկեղին (քանսէր) պատճառը։ Ֆրանսայի մէջ Պ. Վէռնէօյլ ըսած է թէ խոզի միսն է։ Կերևի թէ Անգլիոյ մէջ անոր պատճառ կը համարին լոլիկը (տօմատէ)։ Անգլիական բժշկական լրագրոյն թղթակիցներէ մին այդ մասին խմբագրութեան կարծիքն հարցուցեր է. այս վերջինը դիմեր է Լոնտոնի քաղցկեղներու հիւանդանոցին բժիշկներուն, որք պատասխաներ են թէ այդ խնդրոյն վրայ բազմաթիւ նամակներ կըստանան, սակայն իրենք ոչ է բարի պատճառ մը չեն գտներ մեղադրելու թէ մարդ լոլիկ ուտելով քաղցկեղին տարամադիր ըլլայ։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՄԱՀԵՐ

Նոր պատրաստուած վիճակագրութենէ մը կերևի թէ մէկ միլիոն մարդու վրայ միայն 906 ը խոր ծերութեան մէջ կը մեռնին, 1300 ը՝ իշնածքէ, 18,400 ը՝ հարսանեաթէ, 27,000ը՝ կաթուածի յանկարծամահէ, 7000ը՝ օձամտէ, 7500ը՝ ծիւրու

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքովա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱՆՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար 63,000,000 ֆրք.
1894ի հասոյթը 24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ 90,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօմլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ե. Ժ. ՌԻԲՐԼԻՆ ԵՒ ԸՆԿ. 566

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋԻՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. ոսկի 1,000,000

"ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր պատճառն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուածներու համար։

565

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծական՝ կալվածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ԱՅՒԱԶԵԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Գումար 8,000,000
Պահեստի Գրքոյկ 10,028,000
Տարեկան հասոյթ 23,250,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերատեսցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և իրարանցներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Ե. Փալա

572 ԳԱՌԼԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Գալաթիա, Գալաթա—Գալաթա, Ամանիատթա քան. 12, 13, 14

AYER'S SARSAPARILLA

COLUMBIAN EXPOSITION — AYER'S SARSAPARILLA

Կը գտնուի դեղագործներու և դեղավաճառաց քով։ Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն՝ Պ. Լամ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 և 97, Եիւքսէք Դուտրբրմ, Վոյվոտայի պողոտան։

ՆՈՐՈՒԴԵԳՈՑՑ

ՄԷՍԱՖԷՐԻ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ Ծովու նաւահանգիստներուն (երթուղորդին հանդիպելով ի Հալը)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ տարի, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպի Պիրէոն, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաթարօլօ, (փոփոխակի Քալամատա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէլտէ-Ագաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հալը, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ տարի, Տարտանէլէն, Տէլտէ-Ագաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրէն, Քալամատէն (փոփոխակի Քաթարօլօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոնէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց ասոր, ամեն տասնհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շրջեանը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոն հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս փոփոխակի Ծամոս) Պէրութ (ուր պիտի հանդիպի նաֆա, Բօռ-Սայիտ, Այեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լարնաքա, Սուրիական եզերք, Նորէն Պէրութ, Բօր-Սայիտ, Այեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԵՍԱ-ՆՈՎՈՐՍԻՍԿԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հալվէրն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ-ՊԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամեայ Լոնտոնէն, Հալվէրն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, դէպ ի Սմիռնա, Կիպրոս, Հայֆա եւ Պաթում ապրիլ 27 [illegible]

ՍԱՌ

ՇՈՂԵՆԱԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբո-լէ, Պորտպէ, Մէլբուրնէ, Մէլբուրնէ-Բոմբէյ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպէր	3000	Օռայրիա	2250
Քեանոքուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Միֆնոս	2000
Օսմանլի	3000	Կասրընի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ
Ռէթոլ խան
ՃՃԷՅՄՍ ՄՍՈ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

568

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՐԱԲԱԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅԱՒԱՏ ԻՒՂ

Լեփոնիէ որ շուկ Ն ապոյով
Գաղտասեալ մեռամի ԷԴՎԱՐԴ և ՍՈՎԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք։

Կարիք չունի ախորժահամ է
Մարմնոյ ոչ կան համ իւրի բոլոր յատկութիւններն զոր
Հոգեւոր թիւններու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոցերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճոզածութիւնը

Բժշկներուն ընդունեալ է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գեւս ցանելու է, և անենի փոքրիկ ատամոքները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի դեղատոներ գինեվաճառաց և գեղագործաց քով։

Գործակատարը ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՖԻԵԼ

ՍԱՆԳԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՈՑԻ ՀՌՈՒՍԱՒՈՐ ՍԱՆԳԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԳՕԼ ՄԻՏԻ

Անվնաս. կը ջնջէ սոսկալի, վնասակար, դեղատոները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ կոսումիները. յոյժ արդիւնիկ է միգանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանցքաբորբոքման, արիւնավիրգութեան, առանց մինչեւաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անդուստ և ուրիշ դեղերու հետ։ Լոռան սանդալներեր։

Ամեն քաբթիւ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ։
Ամեն դեղատաներ

Ա. Ց Ե Ր Ի
ՍԱՐՍԱՊԱՐԻԼԱ

Արեան ինքնագոյն մաքրիչ գլխաւոր ցեղաստեղծ ներգործեալ։

Այն տեսակ այտուցքներ կանհետացնէ. մորթի վերքերը կը բուժէ, սպասած այժը կը վերանորոգէ և հիւանդութեան բոլոր տարբերը կը վանէ։ Անոնք որ անմարսողութեան, ընդհանուր տկարութեան կամ ապականեալ արիւնէ առաջ եկած և է տկարութիւն ունին, Այէրի Սալսաբարիլան գործածելու են։ Տկարին ուժ կուտայ և ընդհանուր մարմինը կը զօրացնէ։ Կերակուրները անոնգարար, քունը կազդուրիչ և կեանքը ախորժելի կ'ընէ։

ԱՑԵՐԻ ՍԱԼՍԱՊԱՐԻԼԱՆ

Ինքնագոյն վերջապէս-ինչպէս արդեանցայի է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ։

Ապահովագր. ընկերութիւն ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ

ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼԳԻՐ ՄԻՋԱՍԱՆ
Ղալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2
548 38—150

COMP. RUSSE

ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՂԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 26/7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 27/8 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով

Դշ. 28/9 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաֆում, առաւօտեան ժամը 11ին։

Դշ. 28/9 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Եշ. 29/10 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ուշ. 30/11 Ալեքսանդրիոյ Մորհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԳ. — Օգոստոս 27/8, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղզ շոգենաւին 563

Արտօնատէր Ս. ՏԱՐԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԷՐԱԴՐՈՅ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու
1896 Յուլիս 17 (Հ.Տ.) Հոռեֆշաբթիէն սկսեալ
ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 4 Ամբ. Առտ.	Թ. 34 Խառն Առտ.	Թ. 6 Ամբ. Առտ.	Թ. 8 Ամբ. Առտ.	Թ. 10 Ամբ. Առտ.	Թ. 12 Ամբ. Առտ.	Թ. 14 Ամբ. Առտ.	Թ. 16 Ամբ. Իրկն.	Թ. 36 Խառն Իրկն.	Թ. 18 Ամբ. Իրկն.	Թ. 20 Ամբ. Իրկն.	Թ. 22 Ամբ. Իրկն.
		ԿԱՌԱԽՕՒՄԲ											
Քարաքէօյ Կամուրջ	մկնմ.	10 40	11 —	1 10	2 15	3 25	4 10	5 5	6 35	7 40	9 30	10 30	11 35
Հայտար Փաշա	ժմնմ.	11 5	11 25	1 35	2 40	3 50	4 35	5 30	7 —	8 5	9 55	10 55	12 —
	մկնմ.	11 12	11 45	1 45	2 48	4 1	4 45	5 40	7 11	8 17	10 2	11 5	12 8
Քըզըլ-Թօպրաք		11 19	— —	1 52	2 55	4 8	4 52	5 47	7 18	— —	— —	11 12	12 15
Ֆէնէր-Եօլու	»	11 24	— —	1 56	3 1	4 12	4 56	5 51	7 22	— —	10 10	11 16	12 19
Կէօզ-Թէփէ	»	11 29	— —	2 1	3 6	4 17	5 1	5 56	7 27	— —	— —	11 21	12 24
Իրէնքէօյ	»	11 36	— —	2 5	3 9	4 23	5 4	6 1	7 33	— —	10 17	11 29	12 29
Պօսթանճըք	»	11 45	— —	2 13		4 31		6 10	7 42	— —	10 24	11 38	12 38
Մալթէփէ	»	11 58	— —	2 25		4 42		6 22	7 53	— —	10 35	11 50	12 49
Քարթալ	»	12 10	— —	2 37		4 55		6 35	8 5	— —	10 47	12 3	1 1
Բէյնոլը	ժմնմ.	12 18	12 52	2 45		5 3		6 43	8 13	9 30	10 55	12 11	1 9
	մկնմ.	— —	1 —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	9 38			
Թուզլա	»		1 26							10 5			
Կէյպղէ	»		1 49							10 34			
Տիլ-Իսքէլէսի	»		2 13							11 —			
Թավշանտիլ	»		2 24							11 13			
Հէրէքէ	»		2 43							11 32			
Եարբմա	»		3 4							11 56			
Թիւթիւն-Զիֆլիք	»		3 18							12 12			
Տէրինճէ	»		3 29							12 26			
Իզմիտ	ժմնմ.		3 43							12 42			
	մկնմ.		4 5										
Պէօյուք-Տէրպէնտ	»		4 42										
Սարանճա	»		5 14										
Ատա-Բազար	»		5 41										
Կէյվէ	»		6 28										
Աք-Հիսար	»		6 54										
Մէքէճէ	»		7 28										
Լէփքէ	»		7 58										
Վէզիր-Խան	»		8 37										
Պիլէճիք	ժմնմ.		9 20										
	մկնմ.		9 32										
Քարաքէօյ	»		10 44										
Պողլիք	»		11 26										
Ին-Իօնիւ	»		12 12										
Զուբուր-Հիսար	»		12 42										
Իսկի-Շէհէր	ժմնմ.		1 20										
			իրկն.										

ԱԼԱՇԵՒԻՆՏ ՔԷՕՊԱՀԷՒԻ ԳԾԻՆ ՃԻՒՂԸ

ԵՐԹ					ԴԱՐՁ				
ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 324 Խառն Առտ.	Կառ. Թ. 326 Խառն Իրկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 323 Խառն Առտ.	Կառ. Թ. 325 Խառն Իրկն.	
		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.		Ժ.	Վ.	Ժ.	Վ.
Ալաշեհիր	մեկն.	01	10	10	45	Քէօթահիա	մկն.	12	35	9	50
Քէօթահիա	ժմն.	01	30	11	05	Ալաշեհիր	ժմն.	12	15	9	30

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Թ. 1 Ամբ. Առտ.	Թ. 3 Ամբ. Առտ.	Թ. 5 Ամբ. Առտ.	Թ. 31 Խառն Առտ.	Թ. 7 Ամբ. Առտ.	Թ. 9 Ամբ. Առտ.	Թ. 11 Ամբ. Առտ.	Թ. 13 Ամբ. Առտ.	Թ. 15 Ամբ. Իրկն.	Թ. 17 Ամբ. Իրկն.	Թ. 33 Խառն Առտ.	Թ. 19 Ամբ. Իրկն.
Իսկի-Շէհէր	մկնմ.											9 45	
Զուբուր-Հիսար	»											10 25	
Ին-Իօնիւ	»											10 58	
Պողլիք	»											11 35	
Քարաքէօյ	»											12 11	
Պիլէճիք	ժմնմ.											1 1	
	մկնմ.											1 11	
Վէզիր-Խան	»											1 51	
Լէփքէ	»											2 29	
Մէքէճէ	»											3 3	
Աք-Հիսար	»											3 32	
Կէյվէ	»											3 58	
Ատա-Բազար	»											4 54	
Սարանճա	»											5 12	
Պէօյուք-Տէրպէնտ	»											5 42	
Իզմիտ	ժմնմ.				—	—						6 18	
	մկնմ.				10	45						6 40	
Տէրինճէ	»				11	3						6 56	
Թիւթիւն-Զիֆլիք	»				11	14						7 5	
Եարբմա	»				11	32						7 20	
Հէրէքէ	»				12	5						7 45	
Թաֆշանճիլ	»				12	18						7 58	
Տիլ-Իսկէլէսի	»				12	30						8 9	
Կէյպղէ	»				1	2						8 38	
Թուզլա	»				1	27						9 2	
Բէյնոլը	ժմն				1	50						9 24	
	մկն.	10	33	11	37	12	33	1	58		3	43		5	36	7	10	8	42	9	34	11	5
Գարթալ	»	10	42	11	46	12	44	—	—		3	52		5	45	7	19	8	52	—	—	11	15
Մալթէփէ	»	10	54	11	59	12	56	—	—		4	4		5	57	7	31	9	5	—	—	11	27
Պօսթանճըգ	»	11	05	12	10	1	7	—	—		4	15		6	9	7	43	9	16	—	—	11	39
Իրէնքէօյ	»	11	14	12	18	1	19	—	—	3	27	4	25	5	14	6	19	7	52	9	26	—	—	11	48
Կէօզթէփէ	»	11	18	—	—	1	23	—	—	3	31	4	29	5	18	6	23	7	56	9	30	—	—	11	52
Ֆէնէր-Եօլու	»	11	23	—	—	1	28	—	—	3	36	4	34	5	23	6	28	8	1	9	36	—	—	11	56
Գըզըլ-Թօփրաք	»	11	27	12	26	1	32	—	—	3	40	4	38	5	27	6	32	8	5	9	40	—	—	12	—
Հայտար-Փաշա	ժմնմ.	11	33	12	32	1	38	3	13	3	46	4	44	5	33	6	38	8	11	9	46	10	54	12	6
	մկմ.	11	40	12	40	1	45	3	23	3	55	4	50	5	40	6	45	8	20	10	—	11	05	12	10
Քարաքէօյ Կամուրջ	ժմնմ.	12	5	1	5	2	10	3	48	4	20	5	15	6	5	7	10	8	45	10	25	11	30	12	35
																						իրկն.			

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 122 Խառն Առտ.	
		Ժ.	Վ.
Իսկի-Շէհիր	մեկ.	12	20
Ազ-Բունար	»	1	6
Ալրի-Քէօյ	»	1	48
Գէյլիկ-Ախիսր	»	2	34
Սարը-քէօյ	»	3	44
Պիչէր	»	4	38
Սազլար	»	5	20
Գէյլիք քէօքրիւ	»	5	58
Բօլատլը	»	6	50
Մալիքէօյ	»	8	10
Սրնճան-քէօյ	»	9	10
Էնկիւրիւ	ժմն.	10	—
			իրկն.

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ		Կառ. Թ. 121 Խառն Առտ.	
		Ժ.	Վ.
Էնկիւրիւ	մեկ.	1	35
Սրնճան-քէօյ	»	2	27
Մալի-քէօյ	»	3	35
Բօլատլը	»	5	—
Գէյլիք-քէօքրիւ	»	5	48
Սազլար	»	6	18
Պիչէր	»	7	—
Սարը-քէօ	»	8	2
Գէյլիկ-ախիսը	»	9	4
Ալրի-քէօյ	»	9	38
Ազ-Բունար	»	10	32
Իսկի-Շէհիր	ժմն.	11	16
			իրկն.

ԻՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒՐԻ ԳԻԾ